

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

Андрагогіка з основами акмеології

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ магістра

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ 011 Освітні, педагогічні науки

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Освітні, педагогічні науки

Силабус освітнього компонента «Андрагогіка з основами акмеології» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, за освітньо-професійною програмою Освітні, педагогічні науки.

Розробник: Петрович В.С, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Белкіна-Ковальчук О. В.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи протокол № 2 від 4 вересня 2024 р.,

Завідувач кафедри:

(проф. Чернета С.Ю.)

І. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки Освітні, педагогічні науки Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3-ий</u>
		Лекції <u>20</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год. Лабораторні _____ год. Індивідуальні _____ год.
		Самостійна робота <u>72</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації <u>8</u> год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання		Українська

ІІ. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові – Петрович Валерій Степанович

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон: +38 050 605 65 47.

Електронна пошта: petrovichv@ukr.net

Дні занять <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. Опис дисципліни

1. Освітній компонент «Андрагогіка з основами акмеології» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, за освітньо-професійною програмою Освітні, педагогічні науки. Вивчається в третьому семестрі, формою підсумкового контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 20 годин лекційних, 20 год. практичних, 8 год. консультації та 72 год. самостійної роботи.

Змістом ОК «Андрагогіка з основами акмеології» є формування у здобувачів освіти уявлення про значення андрагогіки для навчання, виховання дорослих людей в контексті безперервної освіти; засвоєння основних принципів, категорій і методів андрагогіки; формування умінь майбутнього педагога ЗВО працювати з різними віковими категоріями, зокрема з дорослими студентами для здійснення ефективного освітнього супроводу розвитку особистості. Акмеологія ж розглядає людину як суб'єкта життєвого шляху і розробляє засоби досягнення особистістю соціальних і професійних вершин. Практичною метою акмеології є можливість пояснити людині, яким чином можливо рухатися далі, коли мета, що була поставлена на певному етапі життя, вже досягнута.

Вивчення освітнього компонента «Андрагогіка з основами акмеології» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх магістрів із освітніх, педагогічних наук, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки, забезпечить оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями з освітніх та педагогічних технологій.

2. Пререквізити:

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Дидактика з методиками викладання у вищій школі», ОК «Правові аспекти освітньої діяльності», ОК «Сучасні освітні технології».

Постреквізити:

Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для подальшого написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета - ознайомлення майбутніх педагогічних працівників/викладачів ЗВО зі специфічними закономірностями засвоєння знань і вмінь різновіковими суб'єктами у процесі освітньої діяльності та особливостями професійної діяльності педагогічного працівника в контексті освіти дорослих в умовах сучасного суспільства; формування професійної компетенції, необхідної для здійснення дослідницької та практичної діяльності

Завдання освітнього компонента: осмислення предмету, об'єкту андрагогіки, ролі освіти в житті та діяльності дорослої людини; прогнозування розвитку освіти дорослих як загально-цивілізаційного процесу; вивчення становлення і розвитку освіти дорослих у світі і в Україні; розробка, опис і систематизація понятійного апарату для системи освіти дорослих; розвиток активної позиції дорослого в процесі освіти; формування уявлення про особливості вершини професійної роботи; розкриття сутності акмеології в контексті професійного та особистісного розвитку; вироблення навички ефективного використання акмеологічних технологій для самовдосконалення.

4. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності* (ІК. Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук);

загальних компетентностей (ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК10.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.);

спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки. СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти. СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти. СК7.Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань. СК9.Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності. СК10. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти).

Очікувані результати навчання: РН3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію. РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів. РН7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання. РН8.Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей. РН9.Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність. РН10.Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації. РН12. Здійснювати самооцінювання професійної діяльності, планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні*: *вправи*.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання.						
Тема 1. Місце андрагогіки в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання та особливості андрагогічної науки. Становлення, етапи та шляхи розвитку андрагогіки. Предмет, завдання та особливості андрагогічної науки. Відмінність між педагогікою і андрагогікою. Становлення, етапи та шляхи розвитку андрагогіки. Шість положень андрагогіки за М. Ноулсом. Андрагогічні принципи, покладені в основу навчання дорослих: пріоритет самостійного навчання; принцип спільної діяльності; індивідуалізація навчання; системність навчання; принцип актуалізації результатів навчання; принцип елективності навчання; принцип розвитку освітніх потреб; принцип усвідомленості навчання. Характеристика основних ознак формальної, неформальної й інформальної освіти. Завдання, що стоять перед викладачами, які працюють з дорослими здобувачами освіти.	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Тема 2. Дорослість як етап життєвого циклу людини. Основні психофізичні закономірності розвитку дорослих, кризи та кризові ситуації дорослої людини. Основні психофізичні закономірності розвитку (гетерохронність, гетеротопність,	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4

гетерокінетичність, гетерокатефтенність, мінливість тощо) дорослих і можливості їх урахування у діяльності андрагога. Специфічні характеристики, притаманні дорослій людині. Періодизація життя дорослої людини. Кризи розвитку особистості і кризові ситуації. Специфіка професійної діяльності педагогічних працівників в контексті «Теорії поколінь».						
Тема 3. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Розвиток особистісних ресурсів дорослих учнів/слухачів. Освітні орієнтації дорослих людей. Роль освіти в соціалізації різних груп дорослих. Грамотність як соціальний індикатор і показник ефективності освіти. Освітнє середовище, орієнтоване на задоволення потреб та інтересів здобувачів освіти різних вікових категорій. Освіта як шлях піднесення особистості і вивільнення її потенційних творчих можливостей. Мотивація до навчання, саморозвитку і самовдосконалення.	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РМГ, РЗ/К, Т/4
Тема 4. Теорія і практика взаємодії в освіті дорослих. Синергічна парадигма освіти. Сучасні теорії взаємодії. Взаємодія в освіті дорослих. Моделі педагогічної взаємодії в соціально-освітньому середовищі. Толерантність у взаємодії. Міжособистісна взаємодія надавача освітніх послуг і дорослого здобувача освіти. Сутність соціального партнерства в управлінні якістю освіти дорослих. Специфіка формування толерантної моделі взаємодії при організації та здійсненні освіти дорослих в сучасних умовах. Вимоги до педагога – організатора навчання дорослих. Структура технологічної культури педагога – організатора навчання дорослих. Основні вимоги до освітнього рівня педагога – організатора навчання дорослих. Мотивування дорослих до навчання як провідне завдання у діяльності досвідченого педагога- андрагога.	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Тема 5. Планування, створення сприятливих умов, реалізація та оцінювання процесу навчання дорослих. Технологізація процесу навчання дорослих. Структура технологій навчання дорослих. Коло проблем, розв'язання яких покладено на технології навчання дорослих. Конструювання та реалізація технологій	12	2	2	8	-	ДС, ДБ, РМГ, РЗ/К, Т/4

навчання дорослих. Етапи проєктування та впровадження технологій навчання дорослих.						
Разом за модулем 1	60	10	10	36	4	20
Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти освіти різних категорій дорослих в контексті досягнення максимальної досконалості та професійного розвитку						
Тема 6. Методи, форми і засоби андрагогічного навчання. Інформаційно-комунікативні технології і освітні системи для різних категорій дорослих. Основні методи, форми і засоби андрагогічного навчання. Класифікація методів активного навчання. Організація навчального процесу у формі гри. Тренінгові технології в освіті дорослих. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності дорослих здобувачів освіти.	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РМГ, РЗ/К, Т/4
Тема 7. Дистанційне навчання в системі навчання дорослих. Цифрова освіта для дорослих. Змістове наповнення різних варіантів поняття дистанційна освіта: дистанційне навчання (distance education), дистантна освіта (distant education), дистантне навчання (distant learning) Основні принципи та організаційні моделі дистанційного навчання. Особливості навчання дорослих учнів в умовах дистанційної освіти. Інформатизація навчання дорослих, її основні риси. Використання комп'ютерних технологій у дистанційній освіті. Специфіка організаційної роботи зі створення імітаційних класів, мультимедійного супроводу, віртуальних середовищ. Цифрова освіта для дорослих: здобутки і перспективні напрями. Подолання цифрової нерівності та цифрового розшарування, цифрового розриву у різних категоріях громадян є одним із актуальних суспільних викликів.	12	2	2	8	-	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Тема 8. Акмеологічне вивчення людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності . Закономірності набуття людиною максимальної соціальної та професійної досконалості. Предмет акмеології та її місце в системі наук. Сутність акмеологічних ідей в наукових роботах істориків, філософів, психологів, діячів культури та мистецтва. Структура рефлексивно-акмеологічного підходу до	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4

розвитку професійної майстерності. Основні методи акмеологічних досліджень. Потенціал діагностичних методів (тестові методики в акмеології, психобіографічний метод, акмеологічна експертиза).						
Тема 9. Вершини в розвитку особистості людини («акме») і їх основні характеристики. Шляхи досягнення вершин професійного розвитку особистості. Зміст феномену «акме» і його головні характеристики. Сутність «Акме» в професійному розвитку людини. Види професійного «акме», критерії професіонального «акме» у співвідношенні з показниками професіоналізму і професійної компетентності. Умови досягнення професійного «акме».	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РМГ, РЗ/К, Т/4
Тема 10. Акмеологічні технології особистісного та професійного розвитку. Сутність акмеологічних технологій. Акмеологічне проектування особистісно-професійного розвитку фахівця в процесі його професійного становлення. Основні види вимірювання і оцінки особистісного і професійного розвитку. Методи вимірювання і оцінки особистісного і професійного розвитку. Акмеологічна служба як форма забезпечення особистісно-професійного розвитку. Загальні напрями діяльності і функції акмеологічної служби.	12	2	2	7	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Разом за модулем 2	60	10	10	36	4	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60/Т
МКР 1						30
МКР 2						30
Всього годин/ Балів	120	20	20	72	8	100

Примітки: ^{1/} Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Провідним завданням самостійної роботи є набуття здобувачами освіти навичок самостійного усвідомленого опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками. Самостійна робота передбачає напрацювання ЗО змісту відповідей на конкретні запитання, які не розглядаються на практичних заняттях, а також містить завдання практичного характеру.

Змістовий модуль 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. Доросла людина як суб’єкт освіти і навчання.

Тема 1. Місце андрагогіки в системі сучасного людинознавства. Предмет, завдання та особливості андрагогічної науки. Становлення, етапи та шляхи розвитку андрагогіки – 7 год.

1. Коротко охарактеризуйте функції андрагогіки: соціальну, адаптивну, інформаційну, компенсаційну, розвивальну.
2. Поясніть, чому саме такі андрагогічні принципи були покладені в основу навчання дорослих: пріоритет самостійного навчання; принцип спільної діяльності; індивідуалізація навчання; системність навчання; принцип актуалізації результатів навчання; принцип елективності навчання; принцип розвитку освітніх потреб; принцип усвідомленості навчання.
3. Охарактеризуйте ознаки формальної, неформальної та інформальної освіти.
4. Які історичні передумови розвитку андрагогічної думки?
5. У чому полягає відмінність між педагогікою і андрагогікою?
6. Обґрунтуйте необхідність виникнення потреби у виокремленні андрагогіки в окрему педагогічну галузь
7. Охарактеризуйте специфіку діяльності міжнародних і національних центрів з проблем освіти дорослих.
8. Виділіть основні етапи розвитку андрагогіки.
9. Що нового вносить андрагогіка в наше уявлення про освіту як соціальне явище?

Тема 2. Дорослість як етап життєвого циклу людини. Основні психофізичні закономірності розвитку дорослих, кризи та кризові ситуації дорослої людини – 7 год.

1. Назвіть специфічні характеристики, притаманні дорослій людині.
2. Як ви розумієте поняття «дорослість», «зрілість»?
3. Охарактеризуйте етапи, на які ділиться життя дорослої людини.
4. Назвіть та охарактеризуйте основні психофізіологічні закономірності розвитку дорослих і можливості їх урахування у діяльності андрагога.
5. Проаналізуйте освітні орієнтації дорослих.
6. Як саме психофізіологічні особливості дорослих (гетерохронність, гетеротопність, гетерокінетичність, гетерокатефтенність, мінливість тощо) можуть позначатися на результативності освітнього процесу, формуванні ціннісних орієнтацій, життєвих планів і позицій упродовж усього життя. Наведіть приклади
7. Кожна людина іноді знаходиться в кризовому стані. Пригадайте, будь ласка, один із таких етапів. Що Вам допомогло подолати кризу? Які елементи у змісті і методах освіти дорослих будуть сприяти подоланню кризи розвитку?
8. У чому полягає професійної діяльності педагогічних працівників в контексті «Теорії поколінь».

Тема 3. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Розвиток особистісних ресурсів дорослих учнів/слухачів – 7 год.

1. У чому полягає специфіка освіти як одного з видів людської діяльності?
2. Поясніть значення тези «освіта – єдиний цивілізований шлях піднесення особистості і вивільнення її потенційних творчих можливостей».
3. Дайте визначення поняття «грамотність». Від чого, на вашу думку, залежить різноманітність видів грамотності?
4. Чи згодні ви з думкою, що грамотність – це якісна характеристика соціального і життєвого досвіду людини?
5. Наведіть приклади/зразки мотивації до навчання, саморозвитку і самовдосконалення
6. Охарактеризуйте освітнє середовище, орієнтоване на задоволення потреб та інтересів здобувачів освіти різних вікових категорій.
7. Розкрийте концептуальні підходи науковців до розуміння проблеми освіти дорослої людини та неперервної освіти як концепції «освіти впродовж життя» у філософському, психологічному, педагогічному, андрагогічному аспектах

Тема 4. Теорія і практика взаємодії в освіті дорослих. Синергічна парадигма освіти – 7 год.

1. Назвіть та охарактеризуйте моделі педагогічної взаємодії в соціально-освітньому середовищі.

2. У чому полягає специфіка синергічного підходу до управління якістю освіти дорослих.

3. Чому комунікаційна культура є основою ефективного соціального партнерства в освіті дорослих.

4. Чи погоджуєтесь Ви із думкою, що комунікація є найважливішим фактором у вихованні дорослих. Поясніть свою позицію.

5. Розкрийте сутність соціального партнерства в управлінні якістю освіти дорослих.

6. Охарактеризуйте специфіку формування толерантної моделі взаємодії при організації та здійсненні освіти дорослих в сучасних умовах.

Тема 5. Планування, створення сприятливих умов, реалізація та оцінювання процесу навчання дорослих – 8 год.

1. Які основні цілі в освіті дорослих досягаються на етапі планування цього процесу.

2. Спробуйте звести в таблицю операції, технічні дії і функції тих, хто навчає і тих, хто вчиться на різних етапах процесу навчання.

3. Перерахуйте основні характеристики сприятливої психологічної атмосфери навчання дорослих

4. Які нові форми, методи, процедури оцінювання процесу навчання при освіті дорослих ви могли б запропонувати.

5. Поясніть вислів А. А. Вербицького, що «послідовна декомпозиція змісту професійної діяльності у вигляді системи професійних завдань і проблем є основним принципом побудови технології контекстного навчання».

6. У чому виявляється специфіка організаційної роботи зі створення імітаційних класів, мультимедійного супроводу, віртуальних середовищ.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти освіти різних категорій дорослих в контексті досягнення максимальної досконалості та професійного розвитку

Тема 6. Методи, форми і засоби андрагогічного навчання. Інформаційно-комунікативні технології і освітні системи для різних категорій дорослих – 7 год.

1. Вкажіть на основні особливості організації навчання дорослих.

2. У чому полягає зміст освіти дорослих?

3. Чи можна лекційне заняття перевести в інтенсивний спосіб навчання?

4. Що, на вашу думку, є характерним для андрагогічної підготовки викладачів?

5. Назвіть найбільш типові моделі освітніх систем для дорослих.

6. Пр продемонструйте використання методів навчання різних категорій дорослих на конкретних прикладах (розробка лекцій для різних категорій дорослих).

Тема 7. Дистанційне навчання в системі навчання дорослих. Цифрова освіта для дорослих – 8 год.

1. Дайте своє трактування таким особливостям дистанційного навчання: можливість просторового і тимчасового розділення викладача і особи, яка навчається; спеціалізоване інформаційно-освітнє середовище; застосування інформаційно-комунікаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, смартфонів, відео- і аудіотехніки, мультимедійних засобів навчання.

2. Які переваги дистанційної форми навчання для дорослих ви можете назвати? Поясніть.

3. Охарактеризуйте основні принципи та організаційні моделі дистанційного навчання.

4. Чому подолання цифрової нерівності та цифрового розшарування, цифрового розриву у різних категоріях громадян є одним із актуальних суспільних викликів.

Тема 8. Акмеологічне вивчення людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності . Закономірності набуття людиною. максимальної соціальної та професійної досконалості – 7 год.

1. Порівняйте трактування поняття «зрілість» в різних науках, дайте власне тлумачення поняття «соціальна зрілість».

2. Виокреміть показники зрілості психічного розвитку людини, причини і наслідки соціальної незрілості особистості.

3. Розкрийте сутність акмеологічних ідей в наукових роботах істориків, філософів, психологів, діячів культури та мистецтва.

4. Як ви можете пояснити акмеологічне розуміння людини як індивіда (індивід і індивідуальність, типологія індивідуальності, темперамент, розподіл спадкових ознак), особистості (співвідношення акмеологічного і психологічного; співвідношення ідеалу «вершини» розвитку особистості, її реального стану і способу вдосконалення) та суб'єкту.

Тема 9. Вершини в розвитку особистості людини («акме») і їх основні характеристики.

Шляхи досягнення вершин професійного розвитку особистості – 7 год.

1. Запропонуйте власне розуміння змісту феномену «акме» і його головних характеристики.

2. Які існують види професійного «акме»; назвіть критерії професіонального «акме» у співвідношенні з показниками професіоналізму і професійної компетентності.

3. Як ви можете потрактувати різні підходи до розуміння ефективної самореалізації в професії.

Тема 10. Акмеологічні технології особистісного та професійного розвитку – 7 год.

1. Охарактеризуйте основні види вимірювання і оцінки особистісного і професійного розвитку.

2. Як, на вашу думку, має здійснюватися акмеологічне проєктування особистісно-професійного розвитку фахівця в процесі його професійного становлення.

3. Розкрийте акмеологічні аспекти формування професійних якостей особистості фахівця.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Андрагогіка з основами акмеології» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Андрагогіка з основами акмеології» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, робота в малих групах, індивідуальна робота студентів, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві освіти, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти

пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- з вибором однієї правильної відповіді;
- з вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Орієнтовні питання іспиту

1. Предмет андрагогіки, система понять, основні принципи. Міждисциплінарний характер андрагогіки.
2. Андрагогіка як сфера соціальної практики. Збільшення значущості освіти дорослого населення в сучасній соціально-економічній ситуації в Україні.
3. Освіта дорослих у XXI столітті: філософсько-методологічні орієнтири.
4. Освіта дорослих в історико-освітньому аспекті.
5. Принципи організації освітньої діяльності дорослої людини.
6. Методи організації сучасної андрагогічної практики.
7. Етапи розвитку теорії і практики навчання дорослих в міжнародному досвіді.
8. Розвиток теорії і практики освіти дорослих в Україні. Освіта дорослих як дієвий чинник формування духовного здоров'я особистості та суспільства.
9. Андрагогіка як можлива сфера людського розвитку.
10. Педагогіка, андрагогіка, акмеологія - загальне й особливе в кожній із них.
11. Нова освітня парадигма – вимога XXI століття.
12. Поняття дорослості. Вікова періодизація.
13. Освіта як фактор соціалізації молоді.
14. Професійно-особистісне становлення людини в системі неперервної освіти.
15. Неформальна освіта дорослих: методологічний аспект.
16. Проблема цілей навчання, виховання, розвитку в освіті дорослих.
17. Вікові особливості здібностей людини до навчання. Специфіка освіти в дорослому віці.
18. Поняття індивідуального, групового, колективного, корпоративного, інтеграційного навчання дорослих.
19. Напрями підготовки дорослої людини як суб'єкта навчання (самоосвіта).
20. Неперервність як ідея, принцип навчання, якість освітнього процесу, умова становлення людини.
21. Функції неперервної освіти.
22. Моделі педагогічної взаємодії в соціально-освітньому середовищі.
23. Комунікаційна культура – основа ефективного соціального партнерства в освіті дорослих. Комунікація як найважливіший фактор в освіті дорослих.
24. Освіта дорослих як структурний компонент системи неперервної освіти і соціальний інститут.
25. Інституційні форми освіти дорослих в сучасному суспільстві.
26. Дистанційне навчання як адаптивна технологія для освіти дорослих.
27. Системи та технології адаптивної освіти дорослих у сучасному інформаційному середовищі.
28. Роль нових інформаційних технологій в освіті дорослих.
29. Інновації в сучасній системі безперервної професійної освіти.
30. Навчання дорослих комп'ютерним технологіям та цифровій грамотності.

31. Розвиток професійно-особистісного потенціалу в системі підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів.
32. Адаптивна функція освіти в суспільстві, що постійно змінюється. Принципи адаптивної системи навчання дорослих.
33. Моделі контекстного навчання: семіотична (знакова), імітаційна, соціальна.
34. Комплексні вимоги до навчально-методичних матеріалів, на базі яких організовується контекстне навчання.
35. Організація телекомунікаційних та інтернет-проектів в системі професійного навчання і підвищення кваліфікації.
36. Освіта дорослих в режимі дистанційного навчання. Особливості дистанційного навчання.
37. Основні принципи дистанційного навчання. Організаційні моделі дистанційного навчання.
38. Технологія вирішення проблем як методологічна основа для освіти дорослих.
39. Методи навчання як основа для оволодіння способами професійної діяльності.
40. Навчальні заклади як центр соціально-культурних ініціатив дорослих.
41. Освіта дорослих як механізм соціальних змін.
42. Освіта як шлях соціальної адаптації до умов цивільного життя колишніх військовослужбовців. Зміст перепідготовки військовослужбовців, звільнених у запас.
43. Акме - багатогранне поняття.
44. Принципи базової акмеології
45. Шляхи та моделі досягнення акме, методи досягнення акме.
46. Акмеологічні технології особистісного та професійного розвитку
47. Різновиди акмеологічних моделей та технологій
48. Особливості розвитку творчої особистості фахівця.
49. Акмеологічне проектування особистісно-професійного розвитку фахівця в процесі його професійного становлення.
50. Акмеологічні аспекти формування професійних якостей особистості фахівця

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

4 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

3 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який при відтворенні навчального матеріалу дає елементарну, фрагментарну відповідь, з початковим уявленням про предмет вивчення, не вміє застосувати теоретичні положення при розв'язанні задач.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Аніщенко О. В., Баніт О. В., Калюжна Т. Г., Котирло Т. В., Піддячий В. М. Освіта різних категорій дорослого населення: теорія, досвід, перспективи: [монографія] / за заг. ред. Аніщенко О. В. К.: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 432 с.
2. Калюжна, Т. Професійний саморозвиток як фактор формування андрагогічної компетентності викладача закладу післядипломної педагогічної освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. № 1(19). С. 72-81.
3. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід: Українська асоціація освіти дорослих. Київ, Україна: ТОВ «ДКСЦентр», 2017. 147 с.
4. Марчук А. В. Андрагогіка: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.
5. Навчання дорослих в умовах неформальної освіти: практичний посібник / [Андрощук І. М., Калюжна Т. Г., Піддячий В. М., Шарошкіна Н. Г.]. ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 216 с.
6. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: [монографія] / авт. кол.: Лук'янова Л. Б., Сігаєва Л. Є., Аніщенко О. В. та ін. К.: Педагогічна думка, 2020. 420 с
7. Петрович В.С. Використання активних та інтерактивних методів навчання у процесі підвищення кваліфікації соціальних педагогів. *Вісник Глухівського державного педагогічного університету : Серія „Педагогічні науки”*. Глухів: В-цтво ГДПУ ім.. О. Довженка, 2018. Вип.15. Ч.2. С. 100-108.
8. Петрович В.С. Організація фахового вдосконалення працівників соціальних служб територіальних громад. *Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір* : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (27–29 травня 2021 року) [Текст] / за заг. ред. С. Ю. Чернети. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. с.177-182.
9. Петрович В. Підвищення кваліфікації працівників соціальних служб територіальних громад: виклики сьогодення. *Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 червня 2024 року, м. Суми). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. 276 с. С. 198-202.
10. Фундаментальна акмеологія – наука ХХІ століття : монографія/редкол. В.О. Огнев'юк, В.М. Гладкова, Я.С. Фруктова. Київ : Інтерсервіс, 2019. 206 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27937/1/v.hladdkova_Fundamental%20acmeology.pdf.

Додаткова

1. Друга Міжнародна науково-практична конференція «Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи». 8-9 червня 2023 р. URL: <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3065/>
2. Йохансен Б. Нові навички лідера. Київ: Network TwentyOne Ukraine, 2018, 160 с.
3. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018р. № 660-Р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80>
4. Майбутнє ринку праці: Протиборство тенденцій, які будуть формувати робоче середовище в 2030 році. [Д. Уільямс, К. Стаббінгз, Д. Зарубіна та ін.]. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/workforce-of-the-future.html>.
5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
6. Про освіту дорослих. Проект Закону України №7039. (ухвалено ВР України в першому читанні) URL: <https://uaod.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/1216182.pdf>
7. Global report on adult learning and education, UNESCO Institute for Lifelong Learning, Hamburg 2009, op. cit.

Інтернет-ресурси

1. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/>
3. Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій: функції та структура. URL: <https://kno.rada.gov.ua/>
4. Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
5. Міжнародні нормативні документи з освіти дорослих URL: https://rcpio.ipro.kubg.edu.ua/?page_id=63
6. Громадська спілка «Українська асоціація освіти дорослих». URL: <https://uaod.org.ua/about-us>